لەناپاڵمەوە بۆ درۆن.. سەلام عومەر

قەڵادزێ بەناپاڵم و کوردستان بەدرۆن شەهید دەکرێن

52 ساڵ پێش ئێستا کە نیو سەدە زیاتر دەکات، بەناپاڵم کە چەکێکی قەدەغەکراوی نێودەوڵەتی بوو قەڵادزێ خەڵتانی خوێن کرا و سەدان شەهید و بریندار کەوتنە سەر شەقامەکان، ئێستاش بەدرۆن کوردان دەکەنە نیشانە و شەهیدمان دەکەن و دوای نیو سەدە ئاوە لە ئەزموونی رابردوومان نادەینەوە و لەنێو قوڵی ئایدیۆلۆژیادا چەقیوین و پەرلەمانمان پەك خستوە و حکومەتیشمان سڕ کردووە، کەچی نەخەمان و نە کۆمەڵگای نێودەوڵەتی نقەیان لەوە نایات.
لەنێو جەنگێکی نەخوازراوی ئاسمانیدا ئابوریەکەمان و کەمپ و براکانمان دەکەنە نیشانە و دەستێك شك نابەین لەسەرمانکاتەوە، خۆشمان هەر خەریکی ئیدانە کردنین و کەچی ناتوانین یان نامانەوێ یەك ریز بین و پلانەکانی نەیاران لەگەڵ نەین.
شەڕ رادەواستە و ئاگربەست رادەگەیەنرێ و وڵاتە شەڕەنگێزەکان دەچنە سەر یەك مێزی دانووستان، ئامادەی ڕێکەوتنیشن کەچی لەبری لەم هەرێمە لەتکراوەدا پەرلەمان چەقیوە و حکومەت غەزریوە و پۆستەکان بوونەتە ڤایرەس و سنگی پارتە زەبەلاحەکانی وێران کردووە.
لەنێو ئەو بارودۆخە نالەبارەدا فەڕ لەیەکتری دەکەین و دەستکەوتەکانمان دەبەخشین و دەستی دوژمن بەسەر نیشتمانەکەمان درێژتر دەکەین لەبری یەکتریمان قبوڵ نیە و لەولاش ملی یەکتری دەشکێنین .
ڕێك لەو کاتە دژوارەدا کە هێشتا دەنگی ناپاڵم لە گوێماندا دەزرنگێتەوە، لە ئاسمان وڕە وڕی درۆنەکان کاسی کردووین، هەر ڕێك لەم سەردەمەدا یادی بۆردومان و کۆمەڵ کوژی قەڵادزێ دەکەینەوە و هێشتا ئەو رۆژە و کیمیای هەڵەبجە و ئەنفال نەبوونەتە ئەزموون دەرسی لێوەرگرین.
52 ساڵ بەسەر 24/4/1974دا تێپەڕی ئەورۆژە یەکەم ساتی بە کۆمەڵکوژی بوو کەلەلایەن بەعسەوە دەستی پێکردوو بۆ یەکەم جاریش بوو کە لە قەڵادزێ چەکی قەدەغەکراوی نێودەوڵەتی بەکارهێناو کەچی کۆمەڵگای نێودەوڵەتی دوای ئەم هەموو تاوانە یەك لە دوای یەکانەی بەعس کە خۆی لە ئەنفالو کیمیابارانو وێرانکردنی هەزاران گونددا دیتەوە بێدەنگ بوو، تا ئەو کاتەی داگیرکردنی کوێتو رووداوەکەی

11ی سێبتەممبەری ئەمریکای بە دواداهات, وەهەش خۆیان هاتنەوەو مەترسی دەسەڵاتی بەعسیان لەعێراقدا بە دەرکەوت.ئەگەرنا لە خەوەکدابوون لەمە بەئاگاتر.
کاتی ئەوە هاتووە ئەو چیرۆکانەی کە هەر لەئەفسانە دەچن و بەسەر وڵاتەکەمان هاتوون لەشوێنی خۆیان بگێڕدرێنەوەو کارەساتەکان کەهەموو سووچێکی ئەم کوردستانەی تەنی بوو لەنێو دیکۆمێنتەکاندا دەربهێنرێنەوەو بدرێنەوە ئەو وڵاتانەی بەرپرسیاریەتیەکەی هەڵدەگرن ، بەتایبەت ئێستا کەخەڵکانێك هەن بەرپرسیاریەتی باڵایان لەئێراقدا لە ئێستەیەو کەچی تاوانبارانی ئەنفال و کیمیا باران ئازاد دەکەن ، پێمان دەڵێن دەتوانین بەم کارتانە وێرانتان کەینەوەو ئەوسەگانەتان تێبەردەینەوە کەپێشتر شارەکانی ئێوەیان گەاو دەکردو لەنوگرە سەلمانیش پارچە پارچەیان دەکردن .
بۆیە کاتیەتی ئاوڕ لەرابردووبدەینەوە، یان بگەڕێینەوە بۆ سەردەمە سەختەکان، مەبەستم ئەوڕۆژانەی باشووری کوردستانی تێدا دەهاڕدرا، ڕێك دەبێت بەسەر ئەو خەتایانەدا بچینەوە کەڕژێمی بەعس دەرهەق بەکوردی دەکرد، یان هەڵوەستەیەك لەسەر چەندین ساڵ ئازادی بکەین و بۆ ئەو رابردووە بگەڕێینەوە کەگەلانەکان نەك وەکو پێویست نین لەئاستی ئەو کارەساتانە نین کە بەسەر گەل و شارەکانمان هاتوون ، بۆیە بیرکردنەوە لەگۆڕان بەرەو باشتر سوورمان دەکات بەرەو ئەو جموجۆڵەی کەدەکرێت لە ئایندەدا بکرێ و نابێ ئێمە تاهەتایە لەدوواوەی ڕەوتی گۆڕانکاریەکان بین و هەرچاومان لەو دەسەڵاتە بێت کەساڵانێکە هەرخەریکی کابینەو دابەشکردنی ئەو بەدجانەن کەهی هەموانەو بۆ چەندانێکە، یان پڕۆژەکان بۆ ئەو شوێن و شارانەن کەخۆیانی تێدان و ئەوانەش کەلەوەتەی هەن قەوانیان تێدا بەتاڵدەکرێتەوەو کیمیا باران دەکرێن و بەردوومان دەکرێن ، هەر بەنی باروتیان لەبە و ئەو سیما شارستانییە وەرنەگرن کەدەبوو بەر لەشارەکانی دی هەیان بێت.
میکانیزمی دەسەڵاتی ئەوسای بەعس ئاراستەی سەرجەم ڕووداوەکانی لەو خاڵەدا چڕکردبەوە کە بە لەناوبردنو توانەوەی شۆڕشی کوردی دەتوانێ جڵەوی فەرمانڕەوایەکەی درێژە پێبداتو هەموو پانتایەکان دەکەونە ژێر سێبەری ئەو لەشکرەی چاوی لەدەورو بەر دەگێڕا، هەروا دەشتوانێ ببێتە مایەی ئەو ترسە ئەستورەی کە ئایندەی دەسەڵاتی پێ دەپارێزێ, بۆیە بە داپۆشینو ونکردنی خاڵە لاوازەکانی بەتایبەت لە سەردەمی شۆڕشی کوردی کە ئەو کات شۆڕش لە بەهێزیدابوو توانای بەعسیش سنووردار بوو پەنای دەبردە بەر بەکۆمەڵ کوشتن تا بەرنامە گڵاوەکەی درێژە پێبداتو پیشانی دەوروبەریش بدات کە لە هیچ سڵ ناکاتەوە, رژێمێکی ملهوڕەو عێراق بەهەموو پانتاییەکانیەوە لەژێر دەسەڵاتی

تاکڕەویانەی خۆیدایەو هەرچی بیەوێ دەتوانێ بیکات، بۆردومانکردنی
قەڵادزێ لەم رۆژەداو کوشتنی سەدان هاووڵاتیو خاپورکردنی دەیان
خانووبەرەو زانکۆی س□ل□مانی کە زانکۆی سەلاحەدینی ئێستای
هەول□ر,داغکردنی هەر هەموومان بوو، بەڵام پەڵەی ئەو داغە
ئەستوورە لەسەر هەردوو شاری هەڵبجەو قەڵادزێ و پێنجوین و چۆمان
هێندە ئەستوورە هەمیشە بەروخسارمانەوە دیارەو زۆر جاران تۆخیشی
دەکەنەوە ، ئەم بۆردوومانە سەرەتاو دەستپێکی یەکەم تراژیادیابوو
کە هاووڵاتی کوردی وەخەبەر هێناو شۆڕشی ئاراستەی گۆڕانکارییە
خێراکان کردو وەبیری هێنایەوە کە ل□ گ□□□□پانی جەنگدا تەنهایەو
دەبێت خۆی بەرگری لەخۆی بکات و کۆمەڵگای نێو دەوڵەتیش لە ئاست
کێشەی گەلی کورددا خەوتووێکی بەئاگا بوون و رێکخراوە
جیهانییەکانی مافی مرۆڤیش لە بێئاگاییەکی میکانیکیدا نەیان
دەویست ئاوڕ لەم رووداوە ترسناکە بدەنەوەو بەرژەوەندی باڵای
بازرگانە قەبەکانی ئەوسای نەوتی جیهانیو ساغکردنەوەی چەکو
جبەخانە کەڵەکەبووەکانی ئەو وڵاتانەی لە دوای جەنگی جیهانی
دووەمەوە دەرگایان لەسەر کلۆم درابوو, هۆکاری ریشەیی بێدەنگ
بوونو خۆگێلکردن بوون لە ئاست ئەو تاوانە یەك لە دوای یەکانەی
لەلایەن حکومەتی عێراقەوە دژی نەتەوەی کورد ئەنجام دەدرا, خۆجەنگی
ساردوو وڵاتە سۆسیالیستەکانیش لەم نێوەندەداو لە ئاست وڵاتێکی
پارچەکراوی وەکو کوردستان بێخەتا دەرنەچوونو بەشێکی زۆری
تاوانەکان رووبەڕووی ئەوان دەکرانەوەو ناپ□□م□و فرۆکە
مەترسیدارەکانی ئەوسا لە ژێر باڵی ئەوانەوە دەفرۆشرانو شاری
قەڵادزێ□و دەیانو سەدان گوندو شارۆچکەی دی پێ خاپورکراو دواتر
تێکدانی بە ک□م□□□او کوشتنی بە کۆمەڵاو راگواستنی بە ک□م□□□او
کۆچڕەوی بە کۆمەڵی بەدووداهات..!
ئەگەر ئاوڕێکی خێرا لە رۆژی بیستو چواری چوار بدەینەوەو
رووداوەکە وەك کارەساتێکی دژەمرۆیی هەڵبسەنگێنین تێدەگەین کە
بزوێنەری ئەم کارەساتە بێ ئەزموونی شۆڕشی کوردبوو لە ئاست
هێرشێکی نەخشە بۆ کێشراو کە تا ئێستاش شکستی هەموو شۆڕشەکانمان
لە دوای دانوستانە ژەهراوییەکانەوە دەست پێدەکاتو دووبارە
بوونەوەو چەند بارە بوونەوەشی ئەو خاڵە لاوازانە وەدیار دەخەنەوە
کە هەموو دەم وەك دیاردەیەکی نامۆ, بەڵام شارەزا لە نێو
متمانەکانی شۆڕشی کوردیدا خۆی نمایش دەکات, بۆیە هەموو ئەو
ئەزموونە دەوڵەمەندانە دەکرێ لە رۆژێکی وەك ئەمڕۆدا سوودی
لێوەرگیرێ□و سەرکردایەتی کوردی زۆر وشیارانە مامەڵە لەگەڵا ئەو
بارودۆخە بکاتو چیدی خۆی وابەستەی هاوپەیمانییەتییەك نەکات
کەدەزانێ لایەنی بەرامبەر شەرمی بەو هاوپەیمانییەتییەیان دێت،

یان ریبەکخراوی داعشی وەسەر دەگەڕێنەوە وەك جەنگاوەرێکی ئازا مامەڵەی لەگەڵ دەکات و هەمیشە بە پاشکۆی عراقیشیەوە گرێ دەدا، هەروا دەبێت لەئاستی بەرپرسیاریەتەکان دابەَت و چیدی گیانی پاوان خوازی و خۆ قەبەکردن رابردووی لەبیرنەکات چوونکە ئایندەی لەپێشە، هەروابێتەوە لە بیریشی نەچێت کە ئەم دەستکەوتانەی ئەمڕۆ بەشێکی گەورەی بەر شەهیـــدانی 24/4و 16/3ی هەڵەبجە دەکەوێ ئەوە جگە لەوەی کە کۆڕەوەکەی سـاڵی نەوەدویەك فـاکتەری سـەرەکی ناسانـدنی گەلــی کوردبوو، بە کۆمەڵگای جیهانیو دەستپێکی ناساندنی شۆڕشو تراژیدیا جۆراو جۆرەکانی گەلی کوردو بەجیهانی کردنی کێشەکەو گەورەکردنی زیاتری سەرکردەکانمان بوو.

بۆیە رۆژنـان لە رۆژانــی ســەختی تێکۆشــانو ناســاندنی وەك خۆی ڕووداوەکـان بەس نیـن بە قەرەبـوو کردنەوەی ئەو شـارو گونـدانەی بەدەستی بەعس زەرەرمەندبوون, بە قەد ئەوەی کە دەبێت لە ئێستای ئازادیدا کاری جددیەو بەرهەم ئامێز بە ئەم شارانە بکرێتو لە بیری نەکەن کە یەکەم خۆپیشاندانی جەماوەری بەرفراوان کە ترسی بەعسی شەقکـردو تەواوی کوردسـتانی گـرتەوەو گەورەتریـن ورەو توانسـتی بەپێشمەرگەو سەرکردایەتییەکان بەخشی راپەڕینی 24/4/1982ی قەڵادزە بـوو کە تەواوی چیـنو توێژەکـانی ئەم شـارەو قوتابیـانی زانکۆی سەلاحەدینو سەدان قوتابی کچو ژن بەشداربوونو بە یەکەمجار داوای جەماوەر بەلابردنی هەندێ سەیتەرەو ئازادکردنی گیراوەکانو چۆڵکردنی ڕەبیەکانی ناو شار بەسەر بەعسدا سەرکەوتو بەم هەنگاوەش تەواوی کوردستان راچڵەکیو ئەو ترسە ئەستورەیان فڕێدا کە بەعس لە دڵی گەلی کورددا چاندبووی.

لێرەوە قەڵادزە بووە ئەو رایەڵەی بەرفراوانەی کە شۆڕشەکان متمانەی پێبکەنو لانەی ئەو چالاکییە بەردەوامانە بێت کە لەوەوە دژی بەعس دەوەشێنرانو هەر لەوێشەوە ڕێکخستنەکانی سەرجەم حزبەکان بەرنامەی کـارو کـردە نهێنییەکانیـان بە ئەنجـام دەگەیانـدو هەر لەوێشەوە ڕێگەکانی چوونە چیاو تێکۆشانەکان پیشانی ئەو هەڵەیانە دەدران کە دواتر داستانە یەك لە دوای یەکەکانیان لە سەرتاپای کوردستاندا دژی بەعـس ئەنجـام دەدا, بۆیە ئەوە واتە قەڵـادزە لەئەنجـامی ئەو گیانە شۆڕشگێڕیەو توانستی بێوچانی خەڵکە تێکۆشەرەکەی دژی بەعس و لەهەمان کاتدا هەڵکەوتەی جوغرافی لەلایەن بەعسەوە خاپورکراو لە ساڵی 1989 خەڵکەکەی, بەجۆرێك پەڕاگەندەکرا کە لە مێژوودا وێنەی نەبووەو دروستکردنەوەشی لە ساڵی 1991و دوای ئازادبوونی کوردستان بە بەرنـامەیەکی هێنـدە نـاشیرینی پێـوە دیـارە کە کـاری لە دیموگرافیای ئەم شارە کردووەو راستکردنەوەیو جوانکردنەوەی دەبێت خەمی دەسەڵات بێتو ناکرێ تاسەر حەوزی پشدەر لە پڕۆژەکان بێبەش بن

و ئەو پەراوێزەبێت کە نەخشە سیاسی□کان پرۆژە خزمەتگوزارییەکان قوت دەنو ئاوڕی حزبیانەو جێ پەنجەی حزبیانە لەو بۆدجانەدا رەنگبداتەوە کە بە قەد قوربانییەکانی قەڵادزێ نین□و نابن.

شارێکی خاپوور شارێك تا سەرمۆخ خاوەن قوربانیو خاوەن دەیان سیاسەتمەدارو رۆشنبیرو پێشمەرگەی لێهاتوو تا ئێستاش هەر بە خواری نەخشەرێژ بکر□ت□و خوارەوەی هەمان کەلاوەکانی هەشتاونۆ بێ□و لە سەردەمێکی وەك ئەمڕۆی کوردستانێکی دەوڵەمەنددا بەڕاستی بیر لەم شارە نەکرێتەوەو برینەکانی بیستو چواری چوارەکان ساڕێژ نەکرابێ□و خەڵکی رەسەنی ئەم شارە وەکو نامۆیەك سەیر بکرێ. ئەی قەلادزێ نەبوو لە هەفتاو چوار زانکۆی لە ئامێز نابوو، دواتریش پردی هاتوچۆی پێشمەرگ□ بووینو لە خەبات لە نێوانی دوو فەیلەقدا راپەڕین لە بازیان پێش سلێمانی ئاڵای سەرکەوتنیان بەرزکردەوەو لە جدیدەو کەورگۆسك□و دارەتوو دۆزەخیان بۆ بەعسیەکان دروستکردوو لە هەموو سەردەمو شۆڕشەکاندا ئێستاشی لەگەڵدا بێ کەدوو وڵات بۆردوومانی گوندەکانمان دەکاو هەراسانیان کردووین، لە قەبارەی خۆمان زیاتر قوربانیماندا وەو سەدانو هەزاران لاومان بەخشیوە، کەچی هێشتا ئەوەنین لە خوێندنەوەماندا؟!.

ئێوەش وەك دەسەڵات و وەك ئەوانەی بەوێدا هاتن و گەیشتنە ئێرە لە بیرتان نەچێ، راستە هەموو کوردستان بایی خۆی زەبری بەعسی وێکەوتووەو شەهیدی هەبووەو قوربانییەکی بێشوماریان داوە بەڵام تەنها دوو قەزایەك کەزۆر هاریکاری شۆرش بوون ولەسەر دەستکەوتەکانی ئێوە گەورەترین زەبری رژێمە شۆڤینیستەکانی خواردبێ ،قەڵادزێ و هەڵبجەیە ،چوونکە ئەم دوو شارە ب□ تەواوی خاپور کران،جگە لەشەهیدەکان خەڵکەکەی پەراگەندە بوو ئێستا ئەوان بەڵێنەکانی دابویان جێبەجێیان کرد، ئەدیکوا بەڵێنەکانی ئێوە کەهەموو ساڵێ و تەنها لەیادەکاندا دەیدەن ؟؟

خەڵکی ئەم دەڤەرە دەخوازن دەسەڵاتی پشدەر هەمان ئەو دەسەڵاتە بێت ک□ لەشارەکانی دی هەیەو باچیدی داهاتە قەبەکان نەڕژێنە باخەڵی تاکەوەو قەڵادزێ ئەو شارەیە کە دەکرێ ئەوجار بیری لێبکرێتەوە. پڕۆژە گەلێك بێنن ولاوەکانی دوێنێ کە لە شۆرشەکاندا ماندوو بوون پێیان ئاشت بکەنەوە، بابیر لەئایندەیەکی گەش بۆ تەواوی کوردستان بکرێتەوەو هەوڵبدرێ لەگەڵ جوانکردنی شارەکان ئەوپلانانەش هەڵبوەشێندرێنەوە ک□دز ب□ نەخشەی ئایندەمان لەگۆڕێدان، یان دەخوازن بچوکترمان بکەنەوەو ئێمەش لەنێو کێشە ناخ□ی□کانی خۆمان، خۆمان هێندە بچوك کردۆتەوە خەریکە لەدووچوان دەچین.

سەلام عومەر